Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 11 czerwca 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Wzajemna pomoc przy odzyskiwaniu wierzytelności – Dyrektywa 76/308/EWG – Artykuł 6 ust. 2 i art. 10 – Dyrektywa 2008/55/WE Artykuł 6 akapit drugi i art. 10 – Wierzytelność podatkowa wnioskującego państwa członkowskiego odzyskiwana przez współpracujące państwo członkowskie – Status odzyskiwanej wierzytelności – Pojęcie „przywileju" – Potrącenie owej wierzytelności z mocy ustawy z długiem podatkowym wobec współpracującego państwa członkowskiego

W sprawie C-19/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Cour de cassation (trybunał kasacyjny, Belgia) postanowieniem z dnia 20 grudnia 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 stycznia 2019 r., w postępowaniu:

État belge

przeciwko

Pantochim SA, w likwidacji,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: J.-C. Bonichot, prezes izby, R. Silva de Lapuerta (sprawozdawczyni), wiceprezes Trybunału, M. Safjan, L. Bay Larsen i C. Toader, sędziowie,

rzecznik generalny: G. Hogan,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu Pantochim SA, w likwidacji – J. Oosterbosch, avocate,

– w imieniu rządu belgijskiego – P. Cottin, J.-C. Halleux oraz C. Pochet, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu hiszpańskiego – początkowo A. Rubio González, a następnie S. Jiménez García, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: francuski.

– w imieniu Komisji Europejskiej – M. Wilderspin, J. Jokubauskaitė oraz C. Perrin, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 14 stycznia 2020 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6 ust. 2 i art. 10 dyrektywy Rady 76/308/EWG z dnia 15 marca 1976 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy dochodzeniu roszczeń wynikających z operacji będących częścią systemu finansowania Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz rolniczych opłat wyrównawczych i opłat celnych (Dz.U. 1976, L 73, s. 18) oraz art. 6 akapit drugi i art. 10 dyrektywy Rady 2008/55/WE z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych obciążeń (Dz.U. 2008, L 150, s. 28).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy państwem belgijskim a Pantochim SA, w likwidacji, w przedmiocie potrącenia wierzytelności tej ostatniej wobec państwa belgijskiego z długiem tej spółki wobec państwa niemieckiego.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 76/308

3 Motywy od pierwszego do trzeciego oraz motyw ósmy dyrektywy 76/308 stanowiły:

„obecnie nie jest możliwe wykonanie w jednym państwie członkowskim dochodzenia roszczenia, popartego dokumentem sporządzonym przez władze innego państwa członkowskiego;

fakt, iż przepisy prawa krajowego odnoszące się do dochodzenia roszczeń są stosowane jedynie na obszarze wewnętrznym państw, jest sam w sobie przeszkodą w ustanowieniu i funkcjonowaniu wspólnego rynku; sytuacja ta uniemożliwia pełne i rzetelne stosowanie zasad wspólnotowych, szczególnie w zakresie wspólnej polityki rolnej, oraz ułatwia oszukańcze działania;

niezbędne jest zatem przyjęcie wspólnych zasad w sprawie pomocy wzajemnej przy dochodzeniu roszczeń;

[…]

kiedy władza, do której kierowany jest wniosek, jest zobowiązana do działania w imieniu władzy wnioskującej o dochodzenie roszczenia, musi ona być w stanie, jeśli przepisy obowiązujące w państwie członkowskim, w którym ma ona swoją siedzibę na to pozwalają, oraz, za zgodą władzy wnioskującej, dać dłużnikowi czas na spłacenie należności albo zezwolić na spłatę tej należności w ratach; jakiekolwiek obciążenia takich ułatwień płatniczych muszą również zostać przekazane do państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę władza wnioskująca”.

4 Na mocy art. 1 dyrektywy 76/308 dyrektywa ta ustanawiała reguły mające być częścią przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich mających na celu zapewnienie dochodzenia w każdym państwie członkowskim roszczeń objętych zakresem stosowania tej dyrektywy powstałych w innym państwie członkowskim.

5 Artykuł 6 tej dyrektywy stanowił:

„1. Na wniosek władzy wnioskującej władza, do której kierowany jest wniosek zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi stosującymi się do dochodzenia podobnych roszczeń powstałych w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę władza, do której kierowany jest wniosek, dokonuje dochodzenia roszczeń, które są przedmiotem instrumentu umożliwiającego jego wykonanie.

2. W tym celu wszelkie roszczenia, w zakresie których wystawiony został wniosek o dochodzenie, są traktowane jako roszczenie państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę władza, do której kierowany jest wniosek, z wyjątkiem sytuacji, w których stosuje się art. 12”.

6 Artykuł 9 tej samej dyrektywy, w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę Rady 2001/44/WE z dnia 15 czerwca 2001 r. (Dz.U. 2001, L 175, s. 17), przewidywał:

„1. Roszczenia są zwracane w walucie państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę organ współpracujący. Cała kwota roszczenia, która podlega windykacji przez organ współpracujący, zostaje przez niego przekazana organowi wnioskującemu.

2. Organ współpracujący może, w przypadku gdy przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne obowiązujące w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę, na to pozwalają i po konsultacji z organem wnioskującym, odroczyć dłużnikowi zapłatę lub zezwolić na zapłacenie należności w ratach. Jakiekolwiek odsetki pobrane przez organ współpracujący w zakresie takiego odroczenia spłaty są również przekazywane państwu członkowskiemu, w którym siedzibę ma organ wnioskujący.

[…]”.

7 Zgodnie z brzmieniem art. 10 dyrektywy 76/308:

„Roszczenia, które podlegają dochodzeniu, nie są traktowane preferencyjnie w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę władza, do której kierowany jest wniosek”.

8 Artykuł 10 dyrektywy 76/308, w brzmieniu zmienionym dyrektywą 2001/44, stanowił co następuje:

„Niezależnie od przepisów art. 6 ust. 2 roszczenia, które podlegają windykacji, nie muszą koniecznie korzystać z przywilejów przyznawanych podobnym roszczeniom w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący”.

Dyrektywa 2008/55

9 Motywy 1 i 10 dyrektywy 2008/55 stanowiły:

„(1) Dyrektywa [76/308] została kilkakrotnie znacząco zmieniona. W celu zapewnienia jej jasności i zrozumiałości należy sporządzić jej wersję ujednoliconą.

[…]

(10) Kiedy organ współpracujący ma przystąpić do odzyskiwania wierzytelności w imieniu organu wnioskującego, powinien – jeśli przepisy obowiązujące w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę, na to pozwalają oraz za zgodą organu wnioskującego – być w stanie przyznać dłużnikowi czas na spłacenie należności albo zezwolić na spłatę w ratach. Ewentualne odsetki od takich ułatwień spłaty powinny zostać przekazane do państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ wnioskujący".

10 Zgodnie z art. 1 dyrektywy 2008/55 ustanawia ona reguły mające być częścią przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich w celu zapewnienia w każdym państwie członkowskim odzyskiwania wierzytelności objętych zakresem zastosowania tej dyrektywy, które powstały w innym państwie członkowskim.

11 Artykuł 6 tej dyrektywy stanowił:

„Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący, zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi stosującymi się do odzyskiwania podobnych wierzytelności powstałych w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę, przystępuje do odzyskiwania wierzytelności objętych tytułem wykonawczym.

W tym celu wszelkie wierzytelności, dla których wystawiony został wniosek o odzyskanie wierzytelności, traktowane są jak wierzytelności państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący, z wyjątkiem sytuacji, w których stosuje się art. 12".

12 Artykuł 10 omawianej dyrektywy przewidywał:

„Bez uszczerbku dla przepisów art. 6 akapit drugi wierzytelności, które podlegają odzyskaniu, nie muszą korzystać z przywilejów przyznawanych podobnym wierzytelnościom w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący".

Prawo belgijskie

13 Dyrektywa 76/308 została transponowana do prawa belgijskiego przez loi du 20 juillet 1979 concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives à certaines cotisations, droits, taxes et autres mesures (ustawę z dnia 20 lipca 1979 r. w sprawie stosowania przepisów o wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych obciążeń) (*Moniteur belge* z dnia 30 sierpnia 1979 r., s. 9457).

14 Zgodnie z art. 12 tej ustawy, w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu stanowiącego przedmiot postępowania głównego (zwanej dalej „ustawą z dnia 20 lipca 1979 r."):

„Organ belgijski, do którego organ zagraniczny skierował wniosek o odzyskanie wierzytelności, postępuje tak, jakby wierzytelności powstały w Królestwie [Belgii]".

15 Artykuł 15 ustawy z dnia 20 lipca 1979 r. brzmiał następująco:

„Wierzytelności, które podlegają odzyskaniu, nie korzystają z przywilejów".

16 Artykuł 334 loi-programme du 27 décembre 2004 (ustawy programowej z dnia 27 grudnia 2004 r.) (*Moniteur belge* z dnia 31 grudnia 2004 r., s. 87006) w brzmieniu mającym zastosowanie do dnia 7 stycznia 2009 r. stanowił:

„Każda kwota podlegająca zwrotowi lub zapłacie osobie zobowiązanej do zapłaty na podstawie przepisów prawnych dotyczących podatków dochodowych, podobnych podatków, podatku od wartości dodanej lub na podstawie przepisów prawa cywilnego regulujących bezpodstawne wzbogacenie może być zaliczona przez właściwego urzędnika, bez konieczności dopełniania określonych formalności, na poczet: zapłaty zaliczki na poczet podatku, podatku dochodowego, podobnych podatków, podatku od wartości dodanej, kwoty głównej i kwot dodatkowych, grzywny o charakterze administracyjnym lub podatkowym, odsetek i kosztów obciążających podatnika, jeżeli te ostatnie nie są kwestionowane lub przestały być kwestionowane.

Poprzedni akapit stosuje się nadal w przypadku zajęcia, cesji, przeniesienia lub w przypadku jednoczesnych (konkurujących) wierzytelności lub postępowania upadłościowego”.

17 Artykuł 334 akapit pierwszy ustawy programowej z dnia 27 grudnia 2004 r., zmieniony przez art. 194 loi-programme du 22 décembre 2008 (ustawy programowej z dnia 22 grudnia 2008 r.) (*Moniteur belge* z dnia 29 grudnia 2008 r., s. 68649), w brzmieniu mającym zastosowanie od dnia 8 stycznia 2009 r. stanowił:

„Każda kwota podlegająca zwrotowi lub zapłacie danej osobie, w ramach stosowania przepisów ustaw podatkowych, które należą do kompetencji Service public fédéral Finances [federalnego urzędu skarbowego, Belgia] lub za których odzyskiwanie na podstawie przepisów prawa cywilnego regulujących bezpodstawne wzbogacenie odpowiedzialny jest ten federalny urząd, może być zaliczona przez właściwego urzędnika, bez konieczności dopełniania określonych formalności, na poczet zapłaty kwot należnych od tej osoby w wyniku stosowania właściwych przepisów ustaw podatkowych lub na poczet zaspokojenia wierzytelności podatkowych lub niepodatkowych, za których odzyskiwanie odpowiedzialny jest [federalny urząd skarbowy]. Zastosowanie to jest ograniczone do bezspornej kwoty wierzytelności wobec danej osoby.

Poprzedni akapit stosuje się również w przypadku zajęcia, cesji, przeniesienia lub w przypadku jednoczesnych (konkurujących) wierzytelności lub postępowania upadłościowego”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

18 Pantochim jest spółką akcyjną postawioną w stan likwidacji na mocy wyroku tribunal de commerce de Charleroi (sądu gospodarczego w Charleroi, Belgia) z dnia 26 czerwca 2001 r.

19 W toku postępowania likwidacyjnego państwo belgijskie zgłosiło uprzywilejowaną wierzytelność z tytułu podatku od wartości dodanej (VAT), którą Pantochim zaspokoił w całości, oraz wierzytelność państwa niemieckiego w wysokości 634 257,50 EUR, obejmująca VAT oraz odsetki, która została wpisana w poczet pasywów upadłej spółki jako wierzytelność nieuprzywilejowana.

20 Z odesłania prejudycjalnego wynika, że państwo niemieckie zwróciło się o pomoc w celu odzyskania przedmiotowej wierzytelności i że nie został podniesiony żaden zarzut dotyczący jej istnienia czy też zgodności z prawem.

21 Pantochim ma z kolei znaczną wierzytelność wobec państwa belgijskiego wynikającą z zastosowania przepisów podatkowych, którą to wierzytelność państwo to pragnie potrącić na podstawie art. 334 ustawy programowej z dnia 27 grudnia 2004 r. ze wskazaną powyżej wierzytelnością państwa niemieckiego.

22 Pantochim sprzeciwił się temu potrąceniu i wystąpił do tribunal de première instance du Hainaut, division de Mons (sądu pierwszej instancji dla Hainaut, wydział w Mons, Belgia), który orzekł, że w świetle przepisów prawa państwo belgijskie nie jest uprawnione do dokonania potrącenia przedmiotowej wierzytelności.

23 Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2016 r. cour d'appel de Mons (sąd apelacyjny w Mons, Belgia) utrzymał w mocy to orzeczenie i zasądził od państwa belgijskiego na rzecz Pantochim kwotę 502 991,47 EUR oraz odsetki.

24 Państwo belgijskie wniosło środek odwoławczy od tego wyroku do sądu odsyłającego, Cour de cassation (sądu kasacyjnego, Belgia).

25 W tych okolicznościach Cour de cassation (sąd kasacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy przepis, zgodnie z którym wierzytelności będące przedmiotem wniosku o odzyskanie »traktowane są jak wierzytelności państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący«, jak przewidziano w art. 6 [akapit drugi] [dyrektywy 2008/55], który zastąpił art. 6 ust. 2 [dyrektywy 76/308], należy rozumieć w ten sposób, iż wierzytelność wnioskującego państwa jest traktowana w taki sam sposób jak wierzytelność państwa współpracującego, tak że wierzytelność państwa wnioskującego uzyskuje status wierzytelności państwa współpracującego?

2) Czy pojęcie »przywileju«, o którym mowa w art. 10 dyrektywy [2008/55] oraz, przed kodyfikacją, w art. 10 dyrektywy [76/308], należy rozumieć jako uprzywilejowane traktowanie wierzytelności, które oznacza, że tym wierzytelnościom przysługuje prawo pierwszeństwa w stosunku do innych konkurujących wierzytelności, czy też jako każdy mechanizm, który ma na celu doprowadzenie, w przypadku konkurujących ze sobą wierzytelności, do uprzywilejowania zapłaty wierzytelności?

Czy przysługujące organom podatkowym uprawnienie do przeprowadzenia potrącenia, na warunkach określonych w art. 334 ustawy programowej z dnia 27 grudnia 2004 r., w przypadku konkurujących ze sobą wierzytelności, należy uznać za przywilej w rozumieniu art. 10 wspomnianych wyżej dyrektyw?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

26 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 6 ust. 2 dyrektywy 76/308 i art. 6 akapit drugi dyrektywy 2008/55 należy interpretować w ten sposób, że wierzytelność wnioskującego państwa członkowskiego jest traktowana w taki sam sposób jak wierzytelność współpracującego państwa członkowskiego i uzyskuje status wierzytelności tego ostatniego państwa.

27 Na wstępie należy zauważyć, że dyrektywa 76/308 i dyrektywa 2008/55, których dotyczą pytania prejudycjalne, choć już uchylone, obowiązywały w chwili zaistnienia okoliczności faktycznych leżących u podstawy sporu stanowiącego przedmiot postępowania głównego. Jak wynika bowiem z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w ramach rozliczenia wierzytelności państwa niemieckiego będącej przedmiotem rozpatrywanego w postępowaniu głównym wniosku o odzyskanie wierzytelności państwo belgijskie dokonało zaliczenia na jej poczet różnych wierzytelności podatkowych, które Pantochim mógł powołać przed belgijską administracją podatkową w okresie od 1 stycznia 2005 r. do 20 kwietnia 2009 r.

28 Zgodnie z art. 6 ust. 2 dyrektywy 76/308 i art. 6 akapit drugi dyrektywy 2008/55, które należy odpowiednio interpretować w związku z art. 6 ust. 1 dyrektywy 76/308 i art. 6 akapit pierwszy dyrektywy 2008/55, w przypadku gdy wierzytelność jest przedmiotem wniosku o odzyskanie wierzytelności, jest ona traktowana „jak" wierzytelność współpracującego państwa członkowskiego, przy czym państwo to powinno przystąpić do odzyskania tej wierzytelności zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi mającymi zastosowanie do odzyskiwania podobnych roszczeń tego państwa członkowskiego.

29 Z brzmienia art. 6 ust. 2 dyrektywy 76/308 i art. 6 akapit drugi dyrektywy 2008/55 wynika zatem, że wierzytelność będąca przedmiotem wniosku o odzyskanie wierzytelności nie uzyskuje statusu wierzytelności współpracującego państwa członkowskiego, lecz „jest traktowana jak" wierzytelność współpracującego państwa członkowskiego wyłącznie do celów jej odzyskania przez współpracujące państwo członkowskie, co skłania w ten sposób to państwo do korzystania z kompetencji i procedur przewidzianych na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych mających zastosowanie do wierzytelności dotyczących takich samych lub podobnych podatków lub ceł w jego porządku prawnym (zob. analogicznie wyrok z dnia 26 kwietnia 2018 r., Donnellan, C-34/17, EU:C:2018:282, pkt 48).

30 W konsekwencji jeżeli na podstawie tych przepisów współpracujące państwo członkowskie jest – do celów odzyskania wierzytelności będącej przedmiotem takiego wniosku – zobowiązane do traktowania tej ostatniej w taki sam sposób jak jego własnych wierzytelności (zob. podobnie wyrok z dnia 14 stycznia 2010 r., Kyrian, C-233/08, EU:C:2010:11, pkt 43), nie powoduje to cesji owej wierzytelności przez państwo wnioskujące na rzecz współpracującego państwa członkowskiego. Jak zauważył rzecznik generalny w pkt 35 swojej opinii wierzytelności ta pozostaje – z materialnego punktu widzenia – wierzytelnością wnioskującego państwa członkowskiego, odrębną względem wierzytelności współpracującego państwa członkowskiego.

31 Taka interpretacja znajduje również podstawę w brzmieniu art. 10 dyrektywy 76/308, zmienionym przez dyrektywę 2001/44 oraz w brzmieniu art. 10 dyrektywy 2008/55, zgodnie z którymi wierzytelności, które podlegają odzyskaniu, nie muszą korzystać z przywilejów przyznawanych podobnym wierzytelnościom powstałym we współpracującym państwie członkowskim.

32 Z art. 9 dyrektywy 76/308, w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę 2001/44 oraz art. 9 dyrektywy 2008/55, wynika również, że wierzytelność wnioskującego państwa członkowskiego, odzyskiwana przez współpracujące państwo członkowskie, nie uzyskuje statusu wierzytelności tego ostatniego państwa, ponieważ przywołane przepisy stanowią, iż współpracujące państwo członkowskie jest zobowiązane do przekazania wnioskującemu państwu członkowskiemu całej odzyskanej przezeń kwoty wierzytelności, a w odpowiednim wypadku również odsetek za zwłokę w płatności.

33 Ponadto z motywu 8 dyrektywy 76/308 oraz motywu 10 dyrektywy 2008/55 wynika, że intencją prawodawcy Unii było stworzenie ram dla odzyskiwania wierzytelności przez współpracujące państwo członkowskie „w imieniu" wnioskującego państwa członkowskiego.

34 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 6 ust. 2 dyrektywy 76/308 i art. 6 akapit drugi dyrektywy 2008/55 należy interpretować w ten sposób, że wierzytelność wnioskującego państwa członkowskiego nie jest traktowana w taki sam sposób jak wierzytelność współpracującego państwa członkowskiego i nie uzyskuje statusu wierzytelności tego ostatniego państwa.

W przedmiocie pytania drugiego

35 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy art. 10 dyrektywy 76/308 i art. 10 dyrektywy 2008/55 należy interpretować w ten sposób, że zawarte w nich pojęcie „przywileju" odnosi się do uprzywilejowanego sposobu traktowania wierzytelności, który przyznaje tym wierzytelnościom prawo pierwszeństwa w stosunku do innych konkurujących wierzytelności, czy też jako każdy mechanizm, który ma na celu doprowadzenie, w przypadku konkurujących ze sobą wierzytelności, do uprzywilejowania zapłaty tej wierzytelności. Sąd odsyłający pragnie również ustalić, czy art. 10 dyrektywy 76/308 i art. 10 dyrektywy 2008/55 należy interpretować w ten sposób, że przysługujące organom podatkowym uprawnienie do przeprowadzenia potrącenia w przypadku konkurujących ze sobą wierzytelności należy uznać za „przywilej" w rozumieniu przywołanych przepisów.

36 Należy zauważyć, że dyrektywy 76/308 i 2008/55 nie definiują pojęcia „przywileju" ani nie zawierają odesłania do prawa państw członkowskich w tym zakresie.

37 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pojęciom zawartym w przepisie prawa Unii, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia ich znaczenia i zakresu, należy zwykle nadać w całej Unii autonomiczną i jednolitą wykładnię, którą należy ustalić przy uwzględnieniu kontekstu przepisu i celu danego uregulowania (zob. w szczególności wyroki: z dnia 13 października 2016 r., Mikołajczyk, C-294/15, EU:C:2016:772, pkt 44; z dnia 16 listopada 2017 r., Kozuba Premium Selection, C-308/16, EU:C:2017:869, pkt 38).

38 Co się tyczy celu realizowanego przez dyrektywy 76/308 i 2008/55, należy przypomnieć, że zgodnie z ich art. 1 ustanawiają one wspólne zasady dotyczące wzajemnej pomocy w celu zagwarantowania odzyskania w każdym państwie członkowskim wierzytelności objętych zakresem stosowania tych dyrektyw powstałych w innym państwie członkowskim.

39 Z motywów od pierwszego do trzeciego dyrektywy 76/308 wynika, że jej celem jest zniesienie przeszkód w ustanowieniu i funkcjonowaniu wspólnego rynku, które wynikają z ograniczenia stosowania dotyczących dochodzenia roszczeń przepisów krajowych do terytorium danego państwa (wyrok z dnia 18 października 2012 r., X, C-498/10, EU:C:2012:635, pkt 45).

40 Dyrektywa 76/308 przewiduje zatem środki pomocy w formie dostarczania informacji użytecznych w kontekście odzyskiwania wierzytelności, powiadamiania adresata o instrumentach i decyzjach, jak również w formie dochodzenia roszczeń, które są przedmiotem instrumentu umożliwiającego jego wykonanie (wyrok z dnia 18 października 2012 r., X, C-498/10, EU:C:2012:635, pkt 46).

41 Jeżeli chodzi o kontekst, w który wpisują się przywołane przepisy, należy przypomnieć, że art. 10 rzeczonej dyrektywy przewiduje, że roszczenia, które podlegają dochodzeniu, nie są traktowane preferencyjnie we współpracującym państwie członkowskim. Przepisów ów ustanawia zatem zasadę, w myśl której przywileje przyznane wierzytelnościom współpracującego państwa członkowskiego nie są przyznawane wierzytelnościom stanowiącym przedmiot wniosku o odzyskanie.

42 Ów art. 10 został zmieniony przez dyrektywę 2001/44, a następnie zastąpiony przez art. 10 dyrektywy 2008/55. Dyrektywy te ustanowiły, w drodze odstępstwa od opisanej zasady, możliwość przyznania przez współpracujące państwo członkowskie owych przywilejów podlegającym odzyskaniu wierzytelnościom wnioskującego państwa członkowskiego.

43 Przepisy te stanowią potwierdzenie faktu, że nawet jeśli – co zostało stwierdzone w pkt 28–30 niniejszego wyroku, wierzytelności te należy – do celów ich odzyskiwania – traktować w ten sam sposób jak wierzytelności współpracującego państwa członkowskiego, są one jednak wierzytelnościami odrębnymi względem tych ostatnich i co do zasady nie korzystają one z przywilejów w tym państwie członkowskim.

44 W świetle powyższych rozważań należy przyjąć szeroką wykładnię pojęcia „przywileju” występującego w przywoływanych przepisach, obejmującego wszystkie mechanizmy umożliwiające współpracującemu państwu członkowskiemu uzyskanie w przypadku konkurujących wierzytelności uprzywilejowania lub pierwszeństwa w kontekście zapłaty przysługujących mu wierzytelności w drodze odstępstwa od zasady równości wierzycieli.

45 Co się tyczy rozpatrywanej w postępowaniu głównym możliwości potrącenia, którą belgijska administracja podatkowa dysponuje w odniesieniu do swoich własnych wierzytelności podatkowych, informacje dostarczone przez sąd odsyłający nie pozwalają na ustalenie, czy skorzystanie z tego uprawnienia pozwala temu organowi na uzyskanie w przypadku konkurujących wierzytelności uprzywilejowania lub pierwszeństwa w kontekście zapłaty przysługujących mu wierzytelności, czy też stanowi ono mechanizm potrącenia znajdujący oparcie w przepisach prawa powszechnego.

46 W sytuacji gdyby wspomniane uprawnienie stanowiło mechanizm potrącenia znajdujący oparcie w przepisach prawa powszechnego, mający na celu uproszczenie procedury odzyskiwania wierzytelności, bez przyznania państwu belgijskiemu uprzywilejowania lub pierwszeństwa w kontekście uzyskania zapłaty przysługujących mu wierzytelności ani jakiegokolwiek przywileju stanowiącego odstępstwo od zasady równości wierzycieli, należałoby je uznać za objęte zakresem art. 6 dyrektywy 76/308 i art. 6 dyrektywy 2008/55, w związku z czym państwo to powinno skorzystać również z niego w celu odzyskania wierzytelności innego państwa członkowskiego, których dotyczy wniosek o odzyskanie wierzytelności złożony na podstawie przywołanych dyrektyw.

47 W sytuacji przeciwnej, gdyby skorzystanie z rozpatrywanego w postępowaniu głównym uprawnienia do potrącenia skutkowało przyznaniem państwu belgijskiemu takiego uprzywilejowania lub pierwszeństwa, które nie przysługiwałoby innym wierzycielom, uprawnienie to stanowiłoby, jako odstępstwo od zasady równości wierzycieli z tytułu konkurujących wierzytelności, „przywilej” w rozumieniu art. 10 dyrektywy 76/308 i art. 10 dyrektywy 2008/55.

48 W takim wypadku państwo belgijskie nie mogłoby skorzystać z tej możliwości dla celów odzyskania wierzytelności innego państwa członkowskiego, którego dotyczy wniosek o odzyskanie złożony na podstawie tych dyrektyw, ponieważ z postanowienia odsyłającego wynika, że zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 20 lipca 1979 r. wierzytelności podlegające odzyskaniu nie korzystają z przywilejów.

49 W każdym wypadku należy podkreślić, że współpracujące państwo członkowskie może skorzystać z możliwości potrącenia, takiej jak ta rozpatrywana w postępowaniu głównym, wyłącznie na korzyść wnioskującego państwa członkowskiego.

50 W tych okolicznościach na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że:

– art. 10 dyrektywy 76/308 i art. 10 dyrektywy 2008/55 należy interpretować w ten sposób, że zawarte w nich pojęcie „przywileju” odnosi się do każdego mechanizmu, który ma na celu doprowadzenie, w przypadku konkurujących ze sobą wierzytelności, do uprzywilejowania zapłaty tej wierzytelności;

– art. 10 dyrektywy 76/308 i art. 10 dyrektywy 2008/55 należy interpretować w ten sposób, że przyznana współpracującemu państwu członkowskiemu możliwość dokonania potrącenia w przypadku konkurujących wierzytelności stanowi przywilej w rozumieniu tych przepisów, jeżeli skorzystanie z tego uprawnienia skutkuje uprzywilejowaniem tego państwa lub przyznaniem temu państwu członkowskiemu pierwszeństwa w kontekście uzyskania zapłaty przysługujących mu wierzytelności, a takie uprzywilejowanie lub pierwszeństwo nie przysługuje innym wierzycielom, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego.

W przedmiocie kosztów

51 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 6 ust. 2 dyrektywy Rady 76/308/EWG z dnia 15 marca 1976 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy dochodzeniu roszczeń wynikających z operacji będących częścią systemu finansowania Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz rolniczych opłat wyrównawczych i opłat celnych i art. 6 akapit drugi dyrektywy Rady 2008/55/WE z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych obciążeń należy interpretować w ten sposób, że wierzytelność wnioskującego państwa członkowskiego nie jest traktowana w taki sam sposób jak wierzytelność współpracującego państwa członkowskiego i nie uzyskuje statusu wierzytelności tego ostatniego państwa.**

2) **Artykuł 10 dyrektywy 76/308 i art. 10 dyrektywy 2008/55 należy interpretować w ten sposób, że:**

   – **zawarte w nich pojęcie „przywileju” odnosi się do każdego mechanizmu, który ma na celu doprowadzenie, w przypadku konkurujących ze sobą wierzytelności, do uprzywilejowania zapłaty danej wierzytelności.**

   – **przyznana współpracującemu państwu członkowskiemu możliwość dokonania potrącenia w przypadku konkurujących wierzytelności stanowi przywilej w rozumieniu tych przepisów, jeżeli skorzystanie z tego uprawnienia skutkuje uprzywilejowaniem tego państwa lub przyznaniem temu państwu członkowskiemu pierwszeństwa w kontekście uzyskania zapłaty przysługujących mu wierzytelności, a takie uprzywilejowanie lub pierwszeństwo nie przysługuje innym wierzycielom, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego.**

Podpisy